

Nr 945

Av herr Nordgren m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 170, angående statlig lönereglering för skolledare och lärare vid yrkesskolor, m. m.

(Lika lydande med motion nr 781 i Första kammaren)

Kungl. Maj:t har i proposition nr 170 beträffande tjänster för lärare med examen från seminarium för huslig utbildning (motsvarande) och tjänster för examinerade yrkeslärarinnor vid kurser i husligt arbete och vårdirken förutsatt, att behörighetsreglerna i överstyrelsens cirkulär den 11 september 1962 fortsättningsvis får gälla. Detta innebär att utbildningen av vissa yrkeslärare icke avpassas efter de krav som det blivande verksamhetsfältet ställer.

Frågan har tidigare behandlats av riksdagen, bl. a. i anledning av motion nr II:486 år 1961, angående utbildningen av yrkeslärare i klädsömnad.

Den form av utbildning i klänningssömnad som för närvarande används i verkstadsskolorna är alltför ensidigt inriktad på traditionell hantverksmässig klänningstillverkning för att i dag fylla näringslivets krav på mer allsidigt yrkeskunnande i sömnad. Det har även visat sig att eleverna mer och mer börjat använda verkstadsskolorna i klänningssömnad vid sin förutbildning för vinnande av inträde i seminarium för handarbetslärarinnor. Klänningsskolorna i nuvarande form har således i stor utsträckning fått andra uppgifter än vad som avsetts när kursplanerna gjordes upp.

Enligt riksdagsbeslutet om omorganisation av handarbetslärarinnornas — nu benämnda textillärare — utbildning kommer den huvudsakliga utbildningen i klädsömnad att förläggas till seminarium. Endast ett års förutbildning, varav ett halvt år i sömnad och ett halvt år i vävning, erfordras.

Verkstadsskolorna borde därför lämpligen i viss utsträckning ersätta nuvarande klänningssömnadskurser med dylika lämpligt utformade förutbildningskurser. För näringslivets del erfordras en utbildning i vad man skulle kunna kalla yrkessömnad, utformad med hänsyn till det rationella arbetssätt och de noggrant utexperimenterade arbetsmetoder som nu alltmer används.

Efter utredningar av näringslivets organisationer inom dessa områden har man kommit till det resultatet, att verkstadsskolorna i första hand bör ge eleverna en grundläggande utbildning av stor bredd i rationell yrkessömnad. Ovanpå denna utbildning lägges en mer specialiserad yrkesutbildning antingen i verkstadsskola eller ute i näringslivet.

För att med bästa resultat kunna tillämpa en sådan utbildningsform behövs lärare med en mycket mer allsidig praktisk utbildning än den förutbildning kan ge som endast skall omfatta 3 år, varav 2 år i verkstadsskola för klänningssömmerskor.

Den praktiska förutbildningen bör i stället omfatta minst 7 år, varav minst 2 år i verkstadsskola. Verkstadsskoleutbildningen skall kunna ske i skola för klänningssömmerskor eller skraddare, i nuvarande utformning, eller i annan typ av klädsömnadsskola, i en framtida utformning. Praktiken i näringslivet skall fullgöras i beklädnadsföretag inom såväl hantverk som industri. Eftersom en allsidig utbildning fordras, bör vissa utformade krav på praktiskt yrkeskunnande uppfyllas för vinnande av inträde i statligt seminarium.

En anledning till att utbildningen av yrkeslärare i klädsömnad skall förläggas till samma läroanstalt som utbildningen av textillärare var enligt departementschefens förslag, vartill statsutskottet uttalat sin anslutning, att man genom att sammanföra flera utbildningslinjer till en större läroanstalt kunde få en fördelaktig samverkan i fråga om bland annat lokalresurser, maskinell utrustning och lärarkrafter av olika slag.

Det är möjligt att en viss sådan samverkan kan ske. Utbildningen av ifrågavarande yrkeslärare måste emellertid i största utsträckning vara skiljaktig från utbildningen av textillärare på grund av helt olika arbetsuppgifter. Om en dylik samverkan drives långt, kan den inverka negativt på yrkeslärarnas utbildning. Det kan exempelvis påpekas att den maskinutrustning som skall användas i yrkesundervisningen måste, för att motsvara näringslivets krav, vara helt olika den maskinutrustning textillärarna skall använda. Vidare torde den pedagogiska utbildning en yrkeslärare bör ha i väsentlig grad skilja sig från en textillärares pedagogiska utbildning, eftersom en yrkeslärare i sin verksamhet skall utbilda äldre ungdomar och vuxna i ett yrke, medan en textillärare undervisar barn och yngre tonåringar i slöjd.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att den praktiska förutbildningen för blivande yrkeslärare i klädsömnad skall omfatta minst tvåårig verkstadsskola (nuvarande typer av skolor för klänningssömmerskor eller skraddare eller framtida typer av skolor för utbildning i yrkessömnad eller motsvarande praktisk och teoretisk utbildning) samt minst fem års yrkespraktik inom såväl hantverk som konfektionsindustri.

Stockholm den 21 maj 1963

John Eriksson
i Bäckmora

Olle Westberg

Sigrid Ekendahl

Tage Magnusson
i Borås

Hans Nordgren
Eva Karlsson

Alf Wennerfors